

ANNAN PLANI VE KIBRIS SORUNU¹

Prof. Dr. Clement Dodd, University of London

Çeviren: Araş. Gör. Ceren Su
Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Avrupa Komisyonu'nun Kasım 2003 İlerleme Raporu'na göre, Kıbrıs'ta çözümsüzlük Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği önünde "önemli bir engel teşkil edebilir". Bu ifadenin yanlış yorumlanması ihtimaline karşı Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği Başkanı Hansjorg Kretschmer Kıbrıs'ta çözümün Türkiye'nin üyeliği açısından bir ön koşul olmadığını beyan etmiş, ancak Türkiye'nin bir çözüm bulunmasına yapacağı katkının Avrupa Birliği sürecine olumlu etkisi olacağını eklemiştir. Avrupa Parlamentosu Başkanı Pat Cox ise; Kıbrıs'ta çözümün Türkiye için bir siyasi şart olmadığını ortaya koymuş bununla beraber, siyasette konuların geniş bir açıdan ele alınmakta olduğuna işaret etmiştir. Pat Cox, Kıbrıs'ta çözüm siyasi bir şart olmamakla beraber, sorunun çözümüyle Türkiye – AB ilişkilerine hakim olan atmosferin birçok önemli açıdan değişeceğine inandı-

1 Bu dergide yayımlanan "Annan Plan and the Cyprus Conflict" başlıklı makalenin çevirisidir.

ğını belirtmiştir. Avrupa Birliği Komisyonu genişlemeden sorumlu üyesi Gunter Verheugen Kıbrıs'ta çözümün Türkiye açısından önemini bir çok defa vurgulamış, buna karşın çözümün Türkiye'nin üyeliği için bir ön şart olduğunu belirtecek kadar ileri gitmemiştir.

Zaman zaman bir çözüm bulunmasının Türkiye'nin sorumluluğu olduğu belirtilmekte ya da ima edilmektedir. Türk Dışişleri Bakanı, bu tür iddiaları reddederek, Kıbrıs sorununa ilişkin sorumluluğun yalnızca Türkiye'ye yükletilemeyeceğini vurgulamıştır. Ancak, Birleşmiş Milletler temsilcileri, Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere çözümün 2002 yılı sonunda sunulan Birleşmiş Milletler Planı'nın, yaygın olarak bilinen adıyla "Annan Planı"nın kabulünden geçtiği iddialarını dile getirmektedirler. Görünen odur ki; Annan Planı Kıbrıs Türk Hükümeti tarafından, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin de desteğiyle, reddedildiğinden, Türkiye'nin nüfuzunu Kıbrıs Türk Hükümeti'nin aldığı tavrı değiştirmekte kullanması umulmaktadır. Bu baskılar yalnızca uluslararası değildir. Türkiye içinde, Annan Planı'nın kabulünü sağlamanın Türkiye'nin önde gelen yükümlülüğü olduğu fikrini benimsemiş çevreler bulunmaktadır. Örneğin; Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Başkanı, Türkiye'nin, Kıbrıs sorununun çözümüne samimi bir katkıda bulunmadıkça, Avrupa Birliği üyesi olamayacağı uyarısında bulunmaktadır. Ancak, Türk Başbakanı Tayyip Erdoğan yakın zamanda (15 Kasım 2003), Kuzey Kıbrıs'ta yaptığı önemli bir konuşmada Annan Planı'na değinmemiştir. Tayyip Erdoğan iki devletli bir oluşuma gönderme yaparak, herhangi bir anlaşmanın iki bölgeliliğe dayanması ve Kıbrıs Türkleri'nin eşit statüsünü ve siyasi eşitliğini koruması hususlarında ısrar etmiştir. Annan Planı, hazırlayıcılarının ve destekleyicilerinin inandığı gibi, bu talepleri karşılamakta mıdır?

Annan Planı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti muhalefet partileri Birleşmiş Milletler Planı'nı desteklemektedirler. Bu partilerin Plan'ın getireceği Avrupa Birliği üyeliği düşüncesinin etkisi altında kaldıkları açıktır. 1974'ten beri, (Avrupa Birliği'nce desteklenen) uluslararası ambargolar nedeniyle aşırı derecede bozulan KKTC ekonomisi yaygın işsizlik veya yetersiz istihdam sorunlarıyla karşı karşıyadır. Bu sorunlar özellikle genç nüfus tarafından hissedilmektedir. Avrupa Birliği bu kesim için şu anda mümkün gözükenden çok daha çekici bir gelecek sağlayacaktır. Ambargoların kalkmasıyla uluslararası turizm Kuzey'de gelişme imkanı bulacak ve Kıbrıslı Türkler,

prensipte, Avrupa Birliği'nin her yerinde çalışabileceklerdir. Eski neslin Kıbrıslı Rumlar'a güvenilemeyeceği ve bunların Kuzey'de hakimiyet kurmaya çalışacakları uyarıları ise genç kesimce dikkate alınmamaktadır. Genç nesil dünyayı farklı algılamakta, Kıbrıslı Rumlar'ın değiştiğine ve kendilerinin, post – modern Avrupa Birliği'ne üyeliğin gerçekleşmesiyle, hakimiyet altına alınma tehlikesine karşı güvende olacaklarına inanmaktadır. Bundan başka, Plan Belçika'nın, aralarında ciddi surette ayrılma söz konusu olan iki kurucu topluma sahip bir ülkenin, modelinin izlenmesi suretiyle bir çözüm sağlanması amacını taşımaktadır. Kıbrıs Türkleri, bir birleşik ya da "ortak" devletin yanısıra, Kıbrıs Rumları gibi, kendi devletlerine sahip olacaklardır. Bunun dışında, Plan'da iki "kurucu" devlet ve "Ortak Devlet" arasındaki ilişkinin hiyerarşik olmayacağı ortaya konmuştur. "Kurucu devlet"ler de önemli işlevlere sahip olacaklardır. Bu işlevler eğitim ve kültür, sağlık, balıkçılık, tarım, iç ticaret ve endüstri ve yerel polis gücünü içermektedir. Belçika'da olduğu gibi kurucu devletlerin her biri, ihtiyaç hasıl olduğunda bu alanlardaki çıkarlarını Avrupa Birliği konseylerinde kendi başlarına temsil edebileceklerdir. "Ortak Devlet" üyeleince temsil edilmek zorunluluğu olmayacaktır. Bazı alanlarda uluslararası ilişkilerde dahi bulunabileceklerdir. Bundan başka, Plan'ı destekleyen bir çok devlet adamı tarafından, bir çok yasanın Avrupa Birliği'nden kaynaklanacak olması nedeniyle "ortak devlet" in gerçekte pek az işlevi olacağı iddia edilmektedir. Buna ek olarak, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Plan'ın başarısızlığına ilişkin raporunda, Kıbrıslı Türkler'in görüşlerine riayet edilerek, İsviçre modelinin federal bir yapı için uygun bir model olarak teklif edilmiş olduğuna dikkati çekmektedir. Sonuç olarak Plan, Kıbrıs Türk Devleti tarafından "ortak devlet" e egemenlik devrinin yalnızca, kesinlikle belirlenmiş bazı işlevlerin yerine getirilmesi konusunda gerçekleşmesine izin vermiştir. Bu durumun, Kıbrıs Türkleri'nin önceki yıllarda altını çizdikleri, kendilerini merkeze devrettikleri egemenlik unsurları dışında egemen addeden görüşleriyle uyum içinde olduğu öne sürülmüştür. Ancak yakın geçmişte Kıbrıs Türkleri eşit ortaklığa (temel olarak konfederasyona) dayanan çözüm teklifleri geliştirerek, *egemenlik* devri yerine *işlev* devrinde bulunacaklarını kesinlikle ortaya koymuşlardır.

Plan bir çok yarara sahip görünmekteyken ve Avrupa Birliği'nin yeni ve cesur post – modern dünyasının toplumsal özelliklerine göre yoğrulmuşken, bir Kıbrıslı Türk Plan'a hangi nedenlerle itiraz edebilir? KKTC muhalefet partileri, en azından bunların genç destekleyicileri Avrupa Birliği'nin yeni anti – milliyetçi idealizmine kapılmış görünmektedirler. Di-

ğer kesimler Avrupa Birliği üyeleri olarak elde etmeyi umdukları ekonomik faydaları gözönünde bulundurmaktadır. Böyle bir durumda Plan'a karşı ileri sürülebilecek itirazlar neler olabilir?

İlk olarak, Plan "kurucu devlet"ler tarafından münasip şekilde geliştirilebilecek, en azından onaylanabileceken, bu yola başvurulmamıştır. Yalnızca, tüm düzenlemeleri içermekte olan Plan'ın iki toplumun liderlerince kabul edilmesi ve daha sonra Kuzey'de ve Güney'de halk oylamalarıyla onaylanması niyetiyle yola çıkılmıştır. Bu şaşkırtıcı bir durumdur. Neden "kurucu devlet"lere, yeni yapıyı "kurma" ve onaylama işlevi fiili olarak tanınmamıştır? "Kurucu devlet"lerin bu işlevi haiz oldukları öngörülmediyse bunları "kurucu devlet" olarak adlandırmak güçtür. Esasında, Plan iki devletin işin içine karışmasından kaçınmaktadır, bu durum, tabiidir ki; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni herhangi bir şekilde tanımaktan kaçınılmasını sağlamıştır. Referanduma erken başvurulması özellikle endişe vericidir. Plan'da yer alanlar gibi karmaşık düzenlemeler, basit ve açık konular dışında herhangi bir konu üzerinde karar vermek için tehlikeleri bilinen bir yol olan referanduma sunulmadan önce, tamamen sindirilmeli ve derinlemesine tartışılmalıdır.

Sonradan yapılan bir değişlikle Plan'da yer alan, yeni siyasi yapının bütünü'nün "Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak isimlendirilmesi tekli Kıbrıslı Türkler'i rahatsız etmiştir. Bu adlandırma, ilk Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kıbrıslı Türkler'in kendilerinin bunun bir kurucusu olmadıklarını iddia etmeleri ile dağıldığını ancak şimdi yeniden birleşmekte olduğunu ima eder görünmekteydi. Ayrıca, Kıbrıslı Türkler, Birleşmiş Milletler tarafından kendilerine vaat edildiği gibi, yeni bir devletin yaratılmasını istemektedirler. Ancak, Plan yalnızca "yeni düzen"e değinmektedir ki, bu kavram "yeni devlet" kavramından oldukça farklıdır.

Daha somut hususlara değinilecek olursa, "ortak devlet"in önemsizliği sıklıkla vurgulanmış olsa da, Gunter Verheugen "ortak devlet"in AB ile ilgili işlevleri yerine getirebilecek kadar güçlü olması konusunda ısrar etmektedir. Bu durum Belçika'da olduğu gibi, "ortak devlet"in, AB kuraları uyarınca, kurucu devletlerden her birinin bütçe açıklarının gayrisafi milli hasılanın %3'ünü geçmemesini sağlamaktan sorumlu olmasını da içerecektir. Yine AB normları uyarınca, "ortak devlet" Topluluk müktesebatının tüm Kıbrıs'ta uygulanmasını da sağlayacaktır. Bunun içine sermaye ve iş gücünün serbest dolaşımı ve istenilen yerde yaşama özgürlüğü girmektedir. İstenilen yerde yaşama özgürlüğü, ileride görüleceği gibi,

Plan'da aslen kısıtlanmış olmakla beraber, bu kısıtlamalar Avrupa Birliği'nin sınırlayıcı olmayan temel felsefesi ile her zaman çatışma içerisinde olacaktır. Müktesebatın gerektirdiği şartlar altında, Kıbrıs gibi küçük bir adada, ortak sosyal güvenlik ve özel vergilendirme sistemlerine de ihtiyaç duyulacaktır. Kısacası, "ortak devlet" in gittikçe daha çok yasama ve denetim işlevi kazanması beklenebilecektir.

Bütün bunlar Plan'da "ortak devlet" için belirlenen şimdiden dikkate değer işlevlere eklenecektir. Bu işlevler dış ilişkiler ve Avrupa Birliği ilişkileri, Merkez Bankası'na ilişkin işlevler, dolaylı vergilendirmenin tamamı (katma değer vergisi ve gümrük ve rusumet vergileri dahil olmak üzere), ekonomi ve dış ticaret politikası, milli kaynaklar, karasuları ve kıta sahanlığına ilişkin sorumluluk, tüm iletişim ağı (telekomünikasyon ve hava taşımacılığı dahil), göç (ki bu konu güçlük çıkartmaktadır), terrörle mücadele tedbirleri ve ortak devlet polis gücünü içermektedir. Özet olarak, "ortak devlet" AB mevzuatı ve normlarının uygulanmasını kontrol etmenin yanısıra önemli bazı işlevlere de sahip olacaktır. Ekonomi ve verimlilik adına "ortak devlet" işlevlerinin oldukça kapsamlı olması gerektiği ileri sürülebilir. Ancak bu noktada sorulması gereken soru "ortak devlet" in idaresinde gücün kimin elinde olacağıdır.

"Ortak Devlet" in Kontrolü

"Ortak devlet" için teklif eden anayasal yapı analiz edildiğinde, gücün Kıbrıslı Rumlar'ın elinde olduğu açıkça görülebilir. Bunun nedeni yasama ve yürütme kurumlarının yani Senato, Vekiller Meclisi ve Başbakanlık Konseyi'nin oluşum şekilleridir.

Her iki kamarada da tüm "ortak devlet" yasalarının basit çoğunlukla kabul edilmesi zorunludur. Her kamara 48 üyeye sahip olacaktır. Senatının yarısı Kıbrıs Türk Devleti seçmenlerince seçilecektir. Her bir toplumun seçilmiş Vekillerinin sayısı, her biri için en az 12 olmak koşuluyla, devletlerin nüfuslarıyla orantılı olarak belirlenecektir. "Kurucu devlet"lerin Senato'da veya Vekiller Meclisi'nde temsiline ilişkin hiçbir hüküm olmaması dikkat çekici ve olağan dışıdır.

Senato'da bir yasanın kabul edilebilmesi için her bir taraf üyelerinin dörtte birinin oylamada hazır bulunması ve olumlu oy kullanması gerekmektedir. Her iki kamarada da oylama basit çoğunluk esasına dayanacaktır. Maliye, göç, dışişleri ve yürütmeden sorumlu Başkanlık Konse-

yi'nin seçimine ilişkin yasa ve kararların kabulü için beşte bir oranında nitelikli çoğunluk aranacaktır. Başkanlık Konseyi her bir toplumdaki en az iki üye olması şartıyla, her bir devletin üye sayısı nüfusuyla orantılı olmak üzere toplam altı üyeden oluşacaktır. Oylama, her bir toplumdaki en az bir üyenin olumlu oy kullanması şartıyla basit çoğunluk esasına dayanacaktır. Bu şartlar altında, Kıbrıslı Türk üyelerin seçimi, genel olarak Kıbrıslı Rum yasama üyelerinin ellerinde olacaktır. Bu hükümler Kıbrıslı Rumlar'ın hakimiyetini frenleyici etki yaratacak ancak, Kıbrıs Türkleri'ne sıkça sözü verilen siyasi eşitliği engelleyecektir.

Mülkiyet, Toprak ve İkamet

Kıbrıs Türkleri'nin eleştirileri yukarıda ana hatları çizilen hükümlerden ziyade Plan'ın diğer olumsuz kısımlarına yönelme eğilimindedir. Bu durum, şüphesiz, halkın genelinin, önemli olmalarına rağmen, karmaşık anayasal konulara yönelmekte zorlanmasından kaynaklanmaktadır. Halkın geneli için, 1974 olayları nedeniyle mülklerini terketmek zorunda kalmış olanlara mülkiyetin geri verilmesine ilişkin hükümler daha önemli olmuştur. Kıbrıslı Rumlar'ın arasında yaşamak üzere geri dönmek isteyen Kıbrıslı Türkler'in sayısı fazla değilken, 180, 000 Kıbrıslı Rum nüfusunun 1974 olayları nedeniyle yaşadığı yeri boşaltmış olan çoğunluğu geri dönme arzusundadır. Plan'ın mülkiyete ilişkin detaylı hükümleri uyarınca, bir çoğu mülkiyetin iadesini talep edebilecekken bir kısmı yalnızca tazminat talebinde bulunabilecektir. Birleşmiş Milletler tahminlerine göre, 15, 000 ila 18, 000 Kıbrıs Türk'ü evlerini önceki Kıbrıslı Rum sahiplerine bırakmak zorunda kalabileceklerdir. KKTC'den topraklarının yüzde yedisini teslim etmesi istendiğinden, yüzölçümü azalmış Kıbrıs Türk Devleti'nde yeniden yerleştirilmesi gereken 47, 000 kişi olacaktır. Bunların hepsi toplandığında, Birleşmiş Milletler tahminlerine göre, 62, 000 ila 65, 000 kişi yerinden çıkarılmış olacaktır. Bu konudaki Kıbrıslı Türk tahminleri 100, 000 kişi yani nüfusun yarısı şeklindedir.

Teklif edilen Kıbrıs Türk Devleti'ndeki evlerine geri dönen Kıbrıslı Rumlar dahil olmak üzere, onbeş yıl sonra, Kıbrıs Türk Devleti nüfusunun yüzde yirmibirini Kıbrıslı Rumlar oluşturabilecektir. Ancak Plan'da bu oranın daha fazla olabileceğini düşündüren belirsizlikler yer almaktadır. Dikkate değer olarak, önceki yerleşimcilerin ve *bu kişilerin soylarından gelenlerin* Karpaz Yarımadası'ndaki bazı köylere geri dönmelerine olanak sağlayan bir madde bulunmaktadır.

Özet olarak, Kıbrıs Türk Hükümeti Plan'da önemli mahzurlar görmekteydi. Bunun yanı sıra, yukarıda açıklanan hususlara ek olarak, AB normlarının işleyişi altında Kıbrıs Rumları'm Kıbrıs Türk devletinde bir çok yatırım yapmaktan ve devleti ekonomik olarak hakimiyet altına almaktan alıkoyacak bir yolun olmaması yolunda ciddi endişeler bulunmaktaydı. Bir çok Kıbrıslı Türk, Kıbrıslı Rumlar'ın çoğu kez adanın öncelikle kendilerine ait olduğuna inanmaları nedeniyle, Kıbrıs Türkleri'nin şirket ve mallardaki hisselerini, zarar ettirecek derecede yüksek fiyatlar üzerinden olsa dahi, satın almak için her türlü çabayı gösterecekleri yönündeki korkularını belirtmiştir. Ancak, Muhalefet partileri Kıbrıslı Rumlar'ın değiştiğine ve bu görüşlerin artık gerçeği yansıtmadığına inanmaktadır. Kimi zaman Kıbrıs Rum Basını'nda belirtilen Kıbrıslı Türkler ile birleşmenin ve ekonomilerini Güney'inki ile aynı düzeye getirmek amacıyla kalkınma masraflarını karşılamının gereksiz bir ekonomik yüke yol açacağı görüşleri bu inancı destekler niteliktedir.

Kıbrıs Türk Parlamentosu Seçimleri, Aralık 2003

Annan Planı'nın kaderi üzerinde, 14 Aralık 2003'te yapılan parlamento seçim sonuçlarının belirleyici olması beklenmekteydi. Seçim öncesinde tartışılan başlıca konu KKTC'nin Annan Planı müzakerelerine geri dönmesinin gerekip gerekmediği olmuştur. Halkın çoğu için özellikle, Plan'ın Avrupa Birliği üyeliğine giden yolu açacak olması çekiciydi. Bu nedenle, muhalefet partileri Avrupa Birliği üyeliğinin, çok daha fazla gelişecek olan Kıbrıs Türk ekonomisinde, Kıbrıs'ta ve Avrupa Birliği genelinde bir çok iş sahası yaratacağını vurgulamışlardır. Ayrıca, Türkiye ekonomisindeki bozulmalardan kaynaklanan sıkıntılar, hükümetin karıştığı iddia edilen yolsuzluklar ve Türkiye'nin KKTC üzerindeki güçlü etkisi başta olmak üzere, geçmişin başarısızlıklarına dikkati çekmişlerdir. Örneğin, polis gücünün Türk ordusunun denetiminde olması, Türkiye'ye karşı husumetini açığa vuran Mustafa Akıncı için temel bir itiraz sebebi olmuştur.

Milliyetçi, hükümet yanlısı partiler Annan Planı'nın Kıbrıs Türkleri'nin otonomisini yok edeceğine ve onları 1974 öncesi duruma döndüreceğine dikkat çekmişlerdir. Esas olarak kendilerine otuz yıl boyunca güvenlik ve barışı garanti etmiş bir başarının eseri olan devletlerinin varlığını savunmuşlardır. Kıbrıslı Rumlar ile gerçekleşecek herhangi bir birleşmeye karşı olmamalarına ve AB üyeliğini desteklemelerine rağmen, uzlaş-

maya ancak öncelikle KKTC'nin tanınması şartıyla varılabileceğinde ısrar etmişlerdir. Türkiye yanlısı bu partiler, Türkiye'nin zor zamanlarında yaptığı yardımın ve Türkiye'den alınan ianenin önemini vurguladılar. Sonradan anlaşıldığı üzere, Avrupa Birliği'ne katılma arzularının üzerinde yeterince durmamışlardır.

15 Kasım'da Türk Başbakan Tayyip Erdoğan'ın KKTC'ne yaptığı ve Kıbrıs Rum Hükümeti'nce her zaman olduğu gibi kınanan ziyaret bu partileri oldukça yüreklendirmiştir. Erdoğan, öncelikle KKTC'nin tanınması gerektiğini belirtecek kadar ileri gitmemekle beraber, yaptığı önemli bir konuşmada, bunu söylemenin eşiğine gelmiştir. Kıbrıs'ta iki ayrı demokratik devletin var olduğuna dikkati çekmiş ve uzlaşma çabalarının bu gerçekleri temel alması gerektiğine inandığını belirtmiştir. Ayrıca Kıbrıs Türk Halkı'nın adada varılacak geniş mutabakatın eşit ortaklarından biri durumunda bulunduğuna hiç şüphesi olmadığını ifade etmiştir.

Neticede, 14 Aralık 2003'te yapılan seçimler olağandışı bir şekilde kısır bir sonuç doğurmuştur. İktidar partileri Ulusal Birlik Partisi ve Demokrat Parti sırasıyla %32.93 ve %12.93 oranında oy alırken, ilki 18, ikincisi 7 koltuğa sahip olmuştur. Küçük çaplı bir parti olan Milliyetçi Barış Partisi %3.23 oranında oy almasına rağmen %5 kuralı nedeniyle parlamentoya girememiştir. Bu parti milliyetçi oyların bölünmesine yol açmıştır. Diğer iki milliyetçi partiden birine katılmış olsaydı, kesinlikle bir çıkamaza girilmeyecekti. Muhalefet tarafında, Cumhuriyetçi Türk Partisi ve Barış ve Demokrasi Hareketi sırasıyla %35.2 ve %13.16 oy alarak, 19 ve 6 koltuk kazanmışlardır. Ticaret Odası Başkanı liderliğindeki Avrupa Birliği yanlısı Çözüm ve Avrupa Birliği Partisi oyların %1.99'unu almış ancak parlamentoda koltuk kazanamamıştır. Çok küçük çaplı bir parti olan Kıbrıs Adalet Partisi yalnızca %0.6 oranında oy almıştır. Seçimi Cumhuriyetçi Türk Partisi'nin kazandığı söylenebilirken her iki blok da 25'er koltuğa sahip olmuştur. Anayasa bir koalisyon hükümetinin oluşturulmaması halinde 60 gün sonra bir başka seçimin yapılmasını gerektirmektedir.

Bu olağandışı ve zorluk yaratan sonuç Türk tarafından beklenen yeni tekliflerin sunulmasını her halde engellemeyecektir. Türk tarafı büyük ihtimalle uluslararası olarak tanınmış iki devlet arasında kurulacak bir ortaklık devleti çağrısında bulunmaya devam edecektir. Kıbrıs Türk muhalefet partileri neredeyse kesinlikle Annan Planı'nı temel alan yeni müzakereler başlatmayı denemek isteyecekler ancak iki devletli bir çözümü şart koşmayacaklardır.

İki devletli bir çözüm iki biçimden birini alabilir. İki devletin tamamen ayrılması ve KKTC'nin varlığının uluslararası tanınması diğerinden daha köklü bir biçim olarak ortaya çıkar. Bu, uluslararası ambargoların kalkması anlamına gelecektir. Böylelikle, uluslararası turizmi geliştirebilir duruma gelecek KKTC, şüphesiz, AB üyesi olsun olmasın, dünyadaki yeri açısından yeterli yol kat edebilecektir. İkinci biçim Avrupa Birliği'ne girecek bir birleşik federal ya da konfederal bir devletin oluşturulması ancak bundan önce KKTC'nin tanınması şeklinde olacaktır.

Her ne kadar ümit verici olsa da iki devletli çözümün her iki biçiminin de sorunu, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 1964 olayları sonrasında, Kıbrıslı Rumlar'ın şansına, tesadüfi olarak tanınmış bulunmasının yarattığı ciddi zorluktur. Kendi başına herhangi bir büyük devletin, en azından Güney'de büyük savunma ve dinleme tesislerine sahip bulunan İngiltere ve Birleşik Devletler'in, KKTC'ni tanıması ve aynı zamanda Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tüm adanın hakimi olarak tanıma kararını geri alması olası gözükmemektedir. Acaba Kıbrıslı Rumlar'ın açıklanması çok zor olan hakimiyet iddialarını geri almak yolunda ikna edilmeleri ya da cesaretlendirilmeleri imkanı var mıdır? Kıbrıslı Rumlar'ın Kuzey İrlanda üzerindeki hakimiyet iddiasını geri alan İrlanda Parlamentosu örneğini izlemeleri mümkün olabilir. Bunu, bir kısım toprağın ve ellerinden çıkan mülklerin kendilerine geri verilmesi veya bu mülkler için tazminat ödenmesi karşılığında yapacaklardır. Bu hususta, 1963 ile 1974 arasında ve 1974'te, Kıbrıs Türkleri'nin de bir çok mülkü terk ettiklerini göz önünde bulundurmak gerekir. Bu yaklaşım, hangi biçimde olursa olsun iki devletli bir çözümü kolaylaştıracak ve Kıbrıs Cumhuriyeti Mayıs 2004'te ileri sürdüğü sınırlarıyla ancak bu toprakların bir kısmı kendi denetiminde olmaksızın Avrupa Birliği'ne girerse, Avrupa Birliği'ni, KKTC'nin, Avrupa Birliği'nin otoritesi hilafına, Türk Ordusu'nun "işgali" altında olduğu iddialarıyla karşılaşmaktan ve bundan kaynaklanacak güçlüklerden kurtaracaktır.

Belki de Kıbrıslı Rumların, arzu edildiği gibi, Kıbrıslı Türkler üzerindeki hakimiyet iddialarını geri almalarını sağlamanın tek yolu diğer devletlerin KKTC'nin tanınmasına dair bir süreç başlatmaları veya başlatmak tehdidinde bulunmalarıdır. Bu durum Kıbrıs Rumları tarafından büyük hoşnutsuzlukla karşılanacaktır. Önceki Başkan Glafkos Clerides, kendi iktidarı sırasında dört Arap devletini KKTC'ni tanıma niyetlerinden vazgeçirmek için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine etkili itiraz bildirimlerinde bulunduğunu kısa zaman önce beyan etmiştir. Ancak,

KKTC'de son dönemde gösterilen AB'ye girme arzusunun güçlülüğü göz önüne alınırsa, ilerisi için daha muhtemel olan Annan Planı veya bunun uyarlamalarının müzakere edilmesi konusunda uluslararası toplum tarafından KKTC üzerinde kurulmuş baskının, KKTC'ne bundan önce uluslararası tanınma sözü verilmeksizin, yinelenmesidir. KKTC'nin tanınması bir antlaşma imzalandıktan sonra uygulamada getirisi olmayacak bir husus gibi görülerek zaman zaman göz ardı edilmektedir, bununla birlikte siyasi eşitliklerinin tanınması suretiyle, Kıbrıs Türkleri'ne psikolojik olarak cesaret ve güven verecek ve böylece çözüme daha sıcak bakmalarını sağlayacaktır. Ancak, bu konuların tümü, önünde yatan önemli kararları almasını sağlayacak tartışmasız bir çoğunluğa sahip yeni bir Kıbrıs Türk hükümeti kurulana kadar belirsizliğini koruyacaktır.